

EU Strategien for Østersøregionen, Europa 2020 og Grøn Vækst

Seminar om danske prioriteringer og indsatsområder

23. september 2010, Langelinie Allé 17,

Opsummering og konklusioner

Grøn og smart vækst

- Energi- og Klimaminister Lykke Friis påpegede, at energi- og klimapolitikken i de kommende år ville være den centrale drivkraft i den europæiske integration (som ved EF's etablering), ligesom for integrationen i Østersøregionen. Energifpolitik og sikkerhedspolitik hang i stigende grad sammen. Det var et stort problem, at de baltiske lande ikke var koblet op på det europæiske energinetværk og fortsat var isolerede, herunder fra det indre markeds regler (gasområdet). Udvidelse af det nordiske energimarked med andre lande i regionen var en målsætning. Regionens flagskibsprojekt (havvindmøllepark på Kriegers Flak) så regeringen positivt på. Klimakommissionens rapport, som var på trapperne, ville også have eksterne elementer, og der kunne forventes et udspil. Energidiversificering (og smarte energi netværk) var en nøgle til succes i regionen. Energifpolitikken ville givet være en væsentlig prioritet under det danske EU-formandskab i 2012, hvor også Østersøregionen ville få særlig opmærksomhed.
- Anders Hoffman, Erhvervs- og Byggestyrelsen, fremhævede vigtigheden af "smart vækst" og påpegede, at dansk erhvervsliv i høj grad allerede levede af smart vækst i dag. 75% af den økonomiske aktivitet kom fra smart vækst og kun 25% fra investeringer i maskiner. 16% af den danske eksport var inden for cleantech og lå højere end de europæiske konkurrenter. Entreprenørskab var centralt at få udviklet, og der var behov for risikovillig/offentlig kapital for at komme ud over "dødens gab", som private finansieringer kunne løbe ind i, når innovative produkter skulle udvikles.
- Mange af de danske prioriteringer for samarbejdet i Østersøregionen gik gennem Nordisk Ministerråd (NCM), fremførte Halldor Asgrimsson. NCM havde fra første færd støttet gennemførelsen af EU strategien for Østersøregionen, og NCM havde taget lederskab for en række projekter. Det nordiske globaliseringsinitiativ var et eksempel herpå, hvor der sigtedes på at fremme topforskningen i de nordiske lande. Inden for den grønne vækst arbejdedes der på en ny nordisk grøn erhvervsstrategi for de kommende år, hvor der lagdes vægt på virksomhedernes konkurrenceevne. Initiativet sigtede desuden på at udvikle Nordens grønne "brand" på energiområdet. Senest var det besluttet at nedsætte en task force, der skulle kortlægge de specifikke nordiske styrkepositioner og konkrete områder, hvor nordisk samarbejde gav merværdi indenfor grøn vækst. Endelig ville de nordiske erhvervsministre senere på året fremlægge et nyt arbejdsprogram for 2011-2013, hvor grøn vækst forventedes at blive en særligt prioriteret.

Analyse af danske prioriteringer

- Sigurd Næss-Schmidt mindede om, at det var nødvendigt at have fokus på, hvor der var nogle klare grænseoverskridende fordele for de involverede parter i Østersøregionens samarbejde. Der burde prioriteres

på områder, hvor der kunne vindes økonomiske fordele i samarbejde med sine naboer – fordele som ellers ikke ville have blevet høstet, eller som ikke ville være høstet i lige så stor udstrækning. Følgende områder burde have særlig opmærksomhed:

- Bedre rammebetingelser for **innovation**: Mere forskning i verdensklasse.
 - Bedre **energi- og klimapolitikker**: En grønnere økonomi ved lavere omkostninger.
 - Bedre **transportsystemer**: Hurtigere og grønnere.
 - Bedre brug af **informations- og kommunikationsteknologier**: Et digitalt indre marked
- Uffe Ellemann-Jensen lagde til, at det pt. var de stærke tyske og svenske økonomier, der var meget afgørende for den danske vækst. De positive naboskabseffekter på den danske økonomi kom ikke af sig selv – dem skulle man gøre sig fortjent til via samarbejde og fælles initiativer.
- Brian Petersen fremhævede, at samarbejde og integration i Østersøområdet var helt centralt for at lufthavnen kunne fastholde sin centrale rolle dels som "feeder" til regionen dels som udgangspunkt for oversøiske ruter. Sammenhængende løsninger inden for transport og logistik var et vigtigt konkurrenceparameter for lufthavnen og mere generelt for regionen, hvis man skulle overkomme udfordringer, der var forbundne med et tyndt befolket område og et lille opland for København. Væksten hang sammen med evnen til at skabe en stærkere metropol og hurtige transportløsninger, der kunne forøge oplandet fra 4 til 8 mio. personer. Femern bælt broen spillede en vigtig rolle i denne sammenhæng, ligesom Øresundsbroen havde gjort det. En større sammenhæng i regionen ("Baltic Sea Connected") måtte være målsætningen samt at tiltrække flere virksomheder og turister. Det var centralt for at kunne klare sig i konkurrence med andre store lufthavne.
- Steen Bach Nielsen så også behov for at holde fast i fokus om det fælles hav – Østersøen, der var meget forurenede. Et problem der skulle tackles. De potentielle farer for f.eks. olieforurening skulle have stor opmærksomhed. Region Sjælland havde meget konkret oplevet olieforureningen fra skibe på regionens kyster. EU strategien blev tænkt ind i det daglige arbejde i Region Sjællands udviklingsarbejde, hvor (efter)uddannelse og udvikling af kompetencer blandt de unge var en prioritering. Det afspejles navnlig i den regionale udviklingsplan, erhvervsudviklingsstrategien og en klimastrategi, hvor målet bl.a. er at reducere CO2 udslip. Regionen deltog desuden aktivt i flere projekter, der bidrager til at gennemføre EU Østersøstrategi.
- Knud Andersen påpegede, at det kulturelle og mellemfolkelige aspekt ikke måtte overses, da det i høj grad var de identitetsskabende kontakter, der var strategiens rygrad, når man så bort fra de rene interessevaretagelse. Vi kunne alle blive klogere og lære af hinanden i regionen.

Bred støtte til strategien

- Seminaret viste fortsat stor og bred dansk interesse for EU strategien og opbakning bag det betydelige ansvar, som man har taget fra dansk side (15 prioritetsområder og 12 flagskibsprojekter). Der var behov for at gøre en ekstra indsats for at få erhvervslivet engageret mere i strategien, herunder for at udnyttet strategiens muligheder. Cruise Baltic projektet fremstod som et inspirerende eksempel. Steen Bach Nielsen understregede behovet for, at nogle aktører gik

forrest for at sikre fremdrift i strategien. Øresunds- og Femern bælt regionerne var centrale geografiske udgangspunkter for det brede danske engagement i Østersøregionen.

God start for strategien

- EU-strategien udviklede sig godt i de fleste lande, men man var opmærksom på at sikre fremdrift på alle områder. Det var dog centralt at fastholde politisk momentum og fortsat løbende opbakning fra regeringerne og andre centrale aktører. Det overvejedes at forbedre strategiens tværgående sammenhæng ved at fremhæve visse temaer, såsom "grøn vækst", påpegede Catharina Sørensen.

Videre proces

- Udenrigsministeriet noterede sig synspunkter, og ville tage dem med i den videre proces med henblik på at komme med et stærkt indspil i forhold til Tallinn stakeholdermødet i oktober og forhold til de andre formelle beslutningsprocedurer i EU. Det opfølgende møde i regeringens Kontaktudvalg (den 27.9) ville formalisere bidragene forud for det næste EU-koordinationsmøde i Warszawa den 29. 9, nævnte Johan Friis. EU strategien ville have en høj prioritet under det danske EU-formandskab i 2012.

Governance

- Betydningen af en inkluderende proces – både i Danmark og i Østersøregionen generelt – blev understreget, ikke mindst pga. af strategiens brede fokus. Der skulle fortsat arbejdes på at finde den rette balance mellem top-down og bottom-up samt mellem EU-systemet i Bryssel og samarbejdet i regionen. Det var vigtigt, at Kommissionen var en drivkraft, men ejerskabet til strategien lå fortsat primært hos landene i regionen og hos regionens organisationer.

En klarere og mere vidtrækkende vision

- Der kunne konstateres en sammenhæng mellem Europa 2020 strategien for vækst i Europa og EU strategien for Østersøregionen, som dog var bredere anlagt. Det var samtidigt vigtigt at have en vision, som havde større og længere rækkende ambitioner end til 2020, ikke mindst når det gjaldt energipolitikken. Der var behov for at Danmark medvirkede til at anlægge en ambitiøs vision for EU strategien, pointerede Knud Andersen.

Penge/projektmidler

- Det kunne konstateres, at de forskellige interreg. midler, som fandtes i Danmarks nærhed, ikke var udnyttet fuldt ud. Man efterlyste dansk initierede projekter. Der var behov for i større udstrækning at få tilpasset EU-midler til danske midler. Det var et generelt problem, nævnte Catharina Sørensen. Sam-finansieringen - "alignment" - kunne godt gøres bedre end i dag.

Rusland

- Det var vigtigt, at Rusland inddrages så vidt muligt via konkrete projekter og via den Nordlige Dimension. Mange af udfordringerne i regionen relaterede sig direkte til Rusland, hvorfor løsningerne krævede russisk medvirken. Det gjaldt ikke mindst Østersøens forurening, den maritime transport og de potentielle farer fra den øgede udskibning af olie via Østersøen. Det kunne konstateres, at der var etableret en positiv dialog med Rusland.

-000-